

PROJEKT

Klára Jabůrková, učo: 371992

1. **Téma:** Využití projektové výuky na ZŠ speciální a Praktické škole jednoleté.

Problém: Práce se zaměřuje na využitelnost projektové výuky na základní škole speciální a praktické škole jednoleté. Dále se zaměřuje také na názory a postoje pedagogů daného školského zařízení k projektové výuce, dosavadní zkušenosti s touto formou výuky a očekávání do budoucna.

Otázka: Jak efektivně využít projektovou výuku na ZŠ speciální a Praktické škole jednoleté?

Úvod:

Projektová výuka je moderní, efektivní a dle mého názoru maximálně přínosný nástroj pro výuku. Využívá praktické, účelové učení pomocí praxe. Při projektu žáci zapojují veškeré své dovednosti a schopnosti, něco praktického jim přinese a tento proces podpoří fixaci nových poznatků, které žák během projektu vyhledává a prakticky využívá. Z toho důvodu pokládám za velice užitečnou implementaci této metody i do prostředí ZŠ speciální a Praktické školy, jelikož právě u dětí s mentálním postižením je nutné orientovat výuku na praktické věci s co největším důrazem na názornost. Přesto je vhodné předpokládat, že oproti využití v běžné třídě ZŠ bude potřebovat jisté úpravy, případně zvýšenou míru vedení ze strany pedagoga.

Cílem této práce je tedy zmapovat dosavadní zkušenosti a přístupy pedagogů daného školského zařízení týkajících se projektové výuky, následně navrhnout projekt, realizovat jej v praxi, zhodnotit výsledky a navrhnout případnou úpravu projektové výuky pro potřeby daného školského zařízení.

2. **Výzkumné otázky:**

- 1) Jak lze projektovou výuku upravit, aby lépe vyhovovala potřebám žáků dané ZŠ speciální?
- 2) Do jaké míry lze aplikovat projektovou metodu na žáky dané ZŠ speciální?
- 3) Jak přistupují pedagogové daného školského zařízení k projektové výuce?
- 4) Mají už pedagogové daného školského zařízení nějaké zkušenosti s projekty ve výuce?

3. Typ výzkumu:

Zvolila jsem kvalitativní výzkumnou strategii. Práce se soustředí na zkušenosti pedagogů a adaptaci projektové výuky pro potřeby žáků s mentálním a kombinovaným postižením v konkrétním školském zařízení. Cílem je hlubší vhled do fungování daného prostředí a navržení metod, které v něm budou plnit funkci efektivní projektové výuky. Jako hlavní výzkumné nástroje jsou naplánovány rozhovor, analýza rozhovoru a analýza praktického projektu.

4. Sběr dat:

Sběr dat bude probíhat ve dvou rovinách. Pomocí strukturovaného rozhovoru s pedagogy a zúčastněným pozorováním činnosti žáků během projektu. Při výzkumu budu navazovat na předchozí výzkum realizovaný v rámci diplomové práce Petry Bártové v roce 2012 na Masarykově univerzitě¹. Jak rozhovory, tak pozorování budou podrobeny analýze. Využiji při výzkumu kontaktů z pedagogické praxe. Školské zařízení, kde jsem absolvovala souvislou odbornou praxi, mi již přislíbilo spolupráci. Výběr zkoumané jednotky tedy probíhal na základě předchozích kontaktů a předpokládané vstřícnosti vůči výzkumnému záměru.

5. Scénář rozhovoru s pedagogy:

- 5.1. Slyšel/a jste už někdy o projektovém vyučování? *(pokud je pojem pro respondentů neznámý, bude vysvětlen)*
- 5.2. Máte zkušenosti s projektovým vyučováním nebo projekty v běžné výuce? Případné zkušenosti prosím více rozveďte.
- 5.3. Jaký je Váš názor na projektovou výuku?
- 5.4. Co si myslíte o realizaci projektové výuky na ZŠ speciální?
- 5.5. Jak byste upravil/a projektovou metodu, aby lépe odpovídala potřebám Vašich žáků?

6. Možné praktické a etické problémy výzkumu:

Vzhledem k povaze výzkumu nepředpokládám etické problémy, zato velké množství problémů praktických. Projektová výuka se často používá na běžných ZŠ, nicméně na ZŠ speciálních (ZŠS) není dostatečně zmapovaná a nemá nastavené parametry pro aplikaci projektové metody do výuky. Prvním problémem bude přizpůsobení projektu dané skupině studentů, které nelze předem odhadnout, vzhledem k rozmanitosti postižení, které se vyskytují u žáků na ZŠS. Pokud se ve třídě budou nacházet z velké

---

¹ BÁRTOVÁ, Petra. *Projektové vyučování na Základní škole speciální pro tělesně postižené Kociánka Brno*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra speciální pedagogiky.

části žáci s těžkým mentálním postižením, bude nutné od základu přehodnotit naplánované činnosti. Dalším problémem bude vypořádat se s adaptací projektu pro potřeby více postižených žáků tak, aby se jim poskytla potřebná pomoc, ale zároveň byly zachovány atributy, které dělají projekt projektem. Tyto problémy lze vyřešit analýzou situace a podmínek k výzkumu a následnou adaptací výzkumného nástroje.

7. Záznam rozhovoru

Rozhovor s pedagogy bude realizován na odborné praxi souvislé. Pro potřeby tohoto projektu byl proto realizován s matkou jedné z žaček základní školy speciální. Proto byly otázky z bodu 5 modifikovány. Dívce je 10 let a má diagnostikovanou mozkovou obrnu s přidruženým mentálním postižením.

1. Víte, co je to projektová výuka? *(pokud ne, bude pojem vysvětlen)*
2. Jaký je Váš názor na projektovou výuku?
3. Setkalo se Vaše dítě někdy s projektovou výukou?
4. Pokud ano, jaké z toho mělo dojmy?
5. Co si myslíte na realizaci projektové výuky na ZŠ speciální?
6. jaké úpravy byste navrhla, aby Vašemu dítěti projektová výuka více vyhovovala?

1. **Víte, co je to projektová výuka? *(pokud ne, bude pojem vysvětlen)***

Často se o tom někde mluví, ale přesně nevím, co si pod tím pojmem mám představit.

2. **Jaký je Váš názor na projektovou výuku?**

No (...) Nejspíš je to dobré v tom, že si ti žáci zkusí něco nového. Jen to asi není využitelné ve všech předmětech. Ale že by se tím jako učilo pořád, to si moc neumím představit.

3. **Setkalo se Vaše dítě někdy s projektovou výukou?**

Dcera mi povídala o tom, že jednou ve škole připravovali nějaký salát, ale nevím, jakým způsobem to dělali. Pokud přesně podle zadání, tak to projektová výuka asi nebyla. U školy také mají zahradu a na ní taky občas něco dělají. Samozřejmě jak jim to zdraví dovolí. Pamatuju třeba na to, jak chodili zalévat hrášek, který jim tam nasázely další děti.

4. **Pokud ano, jaké z toho mělo dojmy?**

No L. se to celkem líbilo. Máme u domku malou zahrádku, tak si tam už párkrát hrála na to, že zalévá záhonky. Spojitost s tím, co zrovna dělali ve škole, to mít nemuselo, ale mohlo. To spíš po tom, co dělali ten salát, tak za mnou přišla do kuchyně a pochlubila se, že se ve škole si dali svačinu. To víš, jak je nalákají jídlem, tak jsou z toho všichni nadšení. Mohla si vybrat, co si do něj dá a pak si to snědli. Tak jsme to pak zkusili i doma, ale L. mi i tak ráda pomáhá, jak to zvládne a to je dobře, snažíme se ji v tom podporovat.

5. Co si myslíte o realizaci projektové výuky na ZŠ speciální?

Je to nejspíš dobrý nápad. Svým způsobem myslím, že občas něco takového dělají. Mají hrozně hodnou paní učitelku, která pořád něco vymýšlí. Takže jako zpestření proč ne.

6. Jaké úpravy byste navrhla, aby Vašemu dítěti projektová výuka více vyhovovala?

Tak L. třeba na ty nohy moc nemůže. Potřebuje berličky. Ve třídě mají i holčičku na vozičku a sama víš, že jsou tam takoví pomalejší žáci. Takže L. třeba může věci, u kterých se sedí, zatímco s tím pohybem je pomalejší a musí si držet berličky. Ale jinak... úpravy.. (...) Nic mě tak ani nenapadá. Když už jim paní učitelka něco chystá, tak přece ví, jaké žáky má, takže na to už rovnou myslí, takže tam u to upravovat podle mě není potřeba.

8. Navrhované úpravy projektu:

Na základě prvních zkušeností s terénu zatím nelze navrhnout úpravy výzkumu. Zjištěné skutečnosti jsou již známy a vzaty v úvahu.

9. Zdroje:

1. KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, c2006, 160 s. ISBN 8021041420.
2. TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech: metodická příručka projektové výuky a zážitkové pedagogiky Prázdňinové školy Lipnice*. Vyd. 1. Editor Jana Kindlmannová. Praha: Prázdňinová škola Lipnice, 2009, 173 s. ISBN 978-807-3675-271.
3. *Cesta za žákovskými projekty: metodická příručka projektové výuky a zážitkové pedagogiky Prázdňinové školy Lipnice*. 1. vyd. Praha: Prázdňinová škola Lipnice, 2013, 149 s. ISBN 978-80-905502-0-9.
4. BÁRTOVÁ, Petra. *Projektové vyučování na Základní škole speciální pro tělesně postižené Kociánka Brno*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra speciální pedagogiky.

5. SPÁČILOVÁ, Lenka. *Využití integrované tematické výuky a projektové výuky na základní škole praktické*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogické fakulta, Katedra pedagogiky.
6. SIMKINS, Michael. *Increasing student learning through multimedia projects*. Alexandria, Va.: Association for Supervision and Curriculum Development, c2002, xiii, 162 p.
7. KINDLMANNOVÁ, Jana a Zuzana ANDRESOVÁ. *Klíčový rok: zážitková pedagogika a projektová výuka pro základní školy v rámci projektu Prázdninové školy Lipnice*. 1. vyd. Praha: Prázdninová škola Lipnice, 2013, 93 s. ISBN 978-80-905502-2-3.7
8. MCKENZIE, Walter. *Intelligence quest: project-based learning and multiple intelligences*. First edition. 1 online resource (122 pages). ISBN 9781564844637-.
9. PICKERT, Lori McWilliam. *Project-based homeschooling: mentoring self-directed learners*. United States: Lori McWilliam Pickert, c2012, 149 p. ISBN 9781475239065.
10. JEZBEROVÁ, Romana. *Žákovské projekty: cesta ke kompetencím : příručka pro učitele středních odborných škol*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2011, 128 s. ISBN 9788086856773.
11. HYPLOVÁ, Jana. *Využití projektového vyučování k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků základní školy*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, 155 s. ISBN 9788073689193.

Doporučuji projekt lépe zaměřit a propracovat. Důležité je ujasnit si, co má být zkoumáno k zodpovězení výzkumných otázek a takto výzkum i naplánovat – má se jednat o postoje, proces, výsledky? Jaké nástroje jsou potom nejlepší k zachycení těchto skutečností? Trochu se tam vytrácí samotní žáci jako účastníci výzkumu.